

OPINIA
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 30 lipca 2015 r.

w przedmiocie rozwiązań zaproponowanych w ustawie z dnia 23 lipca 2015 r.
o uzgodnieniu płci

Po zapoznaniu się z ustawą z dnia 23 lipca 2015 r. o uzgodnieniu płci Krajowa Rada Sądownictwa przedstawia następującą opinię.

Krajowa Rada Sądownictwa nie zajmuje stanowiska w zakresie regulacji prawa materialnego zawartych w tej ustawie i przedstawia uwagi jedynie do przepisów postępowania sądowego regulujących uzgodnienie płci.

W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa trafniejszym rozwiązaniem byłoby wprowadzenie kolejnego postępowania szczególnego do trybu nieprocesowego, np. w miejscu po rozdziale dotyczącym ubezwłasnowolnienia (po art. 560¹ k.p.c., przed art. 570 k.p.c.), zamiast wprowadzenia tej regulacji w odrębnej ustawie. Pozwoliłoby to zachować spójność systemową z przepisami ogólnymi dotyczącymi postępowania nieprocesowego (art. 506-525 k.p.c.) Krajowa Rada Sądownictwa w pełni podziela pogląd, że postępowanie w przedmiocie uzgodnienia płci powinno być prowadzone w postępowaniu nieprocesowym.

Jeśli chodzi o kwestię kręgu uczestników rozważanego postępowania należy zwrócić uwagę na niespójność (a w każdym razie niejasność) między sformułowaniami art. 2 pkt 2 oraz art. 4 ust. 1 i 2 ustawy w zakresie definicji wnioskodawcy.

Zdaniem Krajowej Rady Sądownictwa obligatoryjnym uczestnikiem tego postępowania powinien być prokurator.

Rozpoznawanie spraw z wniosku o uzgodnienie płci powinno następować na rozprawie z wyłączeniem jawności, co w sposób oczywisty wynika z ich charakteru i wymaga wprowadzenia do przepisów o tym postępowaniu takiego nakazu.

Krajowa Rada Sądownictwa za niewystarczającą uznaje możliwość ograniczenia postępowania dowodowego jedynie do dowodów z dokumentów załączonych do wniosku (orzeczenia lekarskie) i z przesłuchania wnioskodawcy (art. 6 ust. 2 ustawy). W ocenie Rady doniosłość skutków prawnych postanowienia uwzględniającego wniosek o uzgodnienie płci wymaga obligatoryjności skorzystania przez sąd z wiedzy biegłych sądowych lekarzy seksuologa i psychiatry.

Wymagania formalne dotyczące wniosku (art. 5 ust. 2) są niespójne z treścią postanowienia sądu (art. 7 i 8). We wniosku (art. 4 ust. 2) powinny znaleźć się wszystkie dane, które muszą się znaleźć w sentencji postanowienia. (numer PESEL, imiona, nazwiska, nazwiska rodowe w odpowiedniej odmianie).

Rozpoznanie sprawy z wniosku o uzgodnienie płci nie może zostać ograniczone trzymiesięcznym terminem instrukcyjnym, gdyż długość trwania postępowania będzie zależna między innymi od czasu trwania sporządzenia opinii przez biegłych lekarzy. W sprawach o doniosłym znaczeniu społecznym, do jakich niewątpliwie należą sprawy o uzgodnienie płci, postępowanie w celu ich rozpoznania nie powinno być nadmiernie długotrwałe. Jednakże konieczność przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych sądowych oraz długość czasu oczekiwania na sporządzenie takiej opinii, uzasadniają wątpliwość, czy przyjęty w ustawie termin trzymiesięczny jest zasadny.